

2023-06-09

Till Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Svar på remiss med diarienummer S2023/00990: Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans – Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet (SOU 2023:9)

FQ, Forum – Kvinnor och Funktionshinder är en feministisk “cross disability”-organisation som varit verksam i snart 25 år. Vi är en demokratisk och feministisk kvinnoorganisation, som är partipolitiskt och religiöst obunden. Föreningen är öppen för alla som själva identifierar sig som flicka/ kvinna med funktionsnedsättning eller normbrytande funktionalitet. Vi arbetar bland annat med att stärka den inneboende kraften bland våra medlemmar, medverka till förbättrade möjligheter till inflytande och påverkan i samhällslivet och arbeta för att motverka alla former av diskriminering och våld.

FQ menar att staten ska ha hela ansvaret för stödformen personlig assistans och vi är glada att utredningen tycker det samma. Att staten från början tog en del av ansvaret för vissa delar av den personliga assistansen har varit en mycket viktig grund för stabilitet och jämlikhet över landet. Det gäller såväl utformning och innehåll som de ekonomiska förutsättningarna för stödet. Den kommunalt finansierade och reglerade personliga assistansen har visat sig ha stora skillnader både vad gäller de ekonomiska ramarna och regelverken i övrigt. Det har blivit tydligt att en rättighet som personlig assistans inte fungerar med det kommunala självstyret.

FQ reagerar på att utredningen i konsekvensbeskrivningen menar att förslagen inte kommer leda till några förändringar i jämställdhet. Det stämmer inte. Vi vet att kvinnor med funktionsnedsättningar utsätts för våld och övergrepp i större utsträckning än kvinnor generellt. Vi vet också att våldet många gånger riktar sig mot funktionsnedsättningen i sig. Det kan vara att flytta på nödvändiga tillhörigheter så att kvinnor som är blinda eller synskadade inte kan hitta dem, eller att stänga av huvudströmbrytaren till elrullstolen så att den som sitter i den inte kan förflytta sig. Våldet utförs ofta av någon nära anhörig, men det kan också vara av någon annan som kvinnan är i beroendeställning till, exempelvis personal på ett boende eller en färdtjänstchaufför. Vi vet också att det råder brist på skyddade boenden som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning och att det saknas

FQ, Forum – Kvinnor och Funktionshinder

• c/o DHR, Box 43, (Storforsplan 44) 123 21 FARSTA •
Swish 123 402 50 78 • E-post: info@kvinnor-funktionshinder.se

kunskap och kompetens hos socialtjänst, vård och polis att hantera det. Personlig assistans är väldigt viktig för att motverka detta våld.

Genom att själv välja vem som ska arbeta som ens personlig assistent minskar risken att bli utsatt för våld av personal. Det är därför oerhört positivt att utredningen föreslår att denna rättighet skrivs in i lagen.

En annan viktig aspekt är att beroendet till anhöriga för stöd i vardagen minskar med personlig assistans, vilket gör det lättare att lämna en våldsamt relation. Det underlättas starkt av ett statligt huvudmannaskap. När en kvinna med behov av personlig assistans måste flytta till en annan stad för att undgå våld och övergrepp behöver stödet följa med, vilket det inte gör vid en kommunalt finansierad personlig assistans. När en person vill ansöka om insatsen i en annan kommun har den nya kommunen rätt att göra en ny, förutsättningslös bedömning. Detta sker inte skyndsamt utan tar mellan tre och nio månader att handlägga. För en kvinna som utsätts för hot eller våld i nära relationer eller hot är det alldeles för lång tid att vänta.

FQ vill av dessa skäl tillstyrka förslaget om att staten ska vara ensam huvudman för den personliga assistansen (avsnitt 4.5). Vi tillstyrker också förslaget om att förtydliga vad som är god kvalitet i personlig assistans (avsnitt 7.5.2). Vi vill också betona vikten av det ovan sagda i förslagen kring hur överföringen av beslut ska gå till. Ingen får råka illa ut på grund av att den processen inte fungerar smidigt.

När det gäller rätten till personlig assistans menar vi att alla som har behov av det ska få det om de önskar. Det är också förenligt med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det krävs mer än ett statligt huvudmannaskap för att nå dit, bland annat en förändrad behovsbedömning. Båda förslagen rörande en kvalifikation för personlig assistans har brister och det finns troligen personer som kommer förlora sitt stöd. Vi tror dock att det alternativa förslaget (avsnitt 5.2.5) innebär minst skada.

I övrigt ställer vi oss bakom yttrandena från:

- Funktionsrätt Sverige
- IfA – Intressegruppen för Assistansberättigade
- ILI – Independent Living Institute
- Riksföreningen JAG
- STIL – Stiftarna av Independent Living i Sveriges
- Unga rörelsehindrade

Jessica Smaalund
ordförande